

ZÁPISNICA

51. zasadnutie Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny 6. decembra 2023 (streda) o 11:00, Hotel Bôrik, Bratislava

Otvorenie

Tatiana Janečková, Úrad vlády, GTSÚ:

- privítala členov¹ a hostí 51. zasadnutia Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny (ďalej len „výbor“) a obrátila sa na tajomníčku výboru s otázkou, či výbor je uznášaniaschopný;

Andrea Brunnerová, tajomníčka výboru:

- konštatovala uznášaniaschopnosť výboru v prípade, že je prítomných 18 členov výboru, na 51. zasadnutí bolo pri otvorení prítomných 24 členov, takže výbor je uznášaniaschopný;

Tatiana Janečková, Úrad vlády, GTSÚ:

- otvorila 51. zasadnutie Výboru pre národnostné menšiny;
- osobitne privítala oficiálneho zástupcu vietnamskej národnostnej menšiny, pána Vieta Nguyena, novozvoleného člena za rusínsku národnostnú menšinu, pána Martina Karaša, a náhradníka pána Matúša Dopiriaka, ako aj nových nominantov za štátnu správu;
- poukázala, že spomínané zmeny členov výboru komory za národnostné menšiny s hlasovacím právom boli už dlhodobo pripravované a nevyhnutné po tom, čo sa vietnamská národnostná menšina stala oficiálne uznanou menšinou na Slovensku a rusínska národnostná menšina bola na základe sčítania výsledkov obyvateľstva posilnená;
- zdôraznila, že napriek tomu, že splnomocnenec vlády pre národnostné menšiny ešte stále nie je vymenovaný, Úrad vlády nechcel brzdiť činnosť výboru a pokladal za dôležité aj takýmto spôsobom deklarovať, že Úradu vlády záleží na rozvoji a na podpore národnostných menšín. Preto došlo k dohode na zvolaní zasadnutia;
- informovala, že tým, že nový splnomocnenec zatiaľ nebol vymenovaný, jednotlivé body budú otvorené pre diskusiu a následne po zasadnutí sa p. Janečková a pán Kovács dohodnú na vyhlásení hlasovania per rollam;
- poprosila novozvolených členov, p. Vieta Nguyena, p. Martina Karaša a p. Matúša Dopiriaka, aby prevzali menovacie dekréty; popriala im, aby našli svoje opodstatnenie a aby sa vo výbore cítili príjemne; poukázala na to, že už máme štrnástu národnostnú menšinu a tomu sa teší.
- odovzdala slovo pánovi podpredsedovi, ktorý je poverený vedúcim Úradu vlády, aby ďalej viedol zasadnutie výboru;

Bod č. 1: Návrh programu

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- poukázal, že všetci členovia obdržali program a opýtal sa, či má niekto námietky k programu;

Andrea Brunnerová, tajomníčka výboru:

- tlmočila požiadavku ministerstva kultúry, ktoré malo v návrhu programu zaradený bod číslo 9, ale požiadali tajomníčku formou mailovej korešpondencie o predsunutie bodu; navrhla prerokovanie bodu číslo 9 ako bodu číslo 4, pričom ostatné body sa analogicky posunú;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

¹ pojem „členky a členov“ sa v texte ďalej uvádza len v rodovo neutrálnom tvare „členov“

- dal hlasovať o programu ako celku;
- vyhlásil, že tento program zasadnutia výboru bol schválený;

Návrh programu 51. zasadnutia Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny
6. decembra 2023 (streda) o 10.30 h, Hotel Bôrik, Bratislava

Otvorenie

1. Návrh programu
 2. Kontrola plnenia uznesení Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny
 3. Informácia o činnosti Fondu na podporu kultúry národnostných menšín
(predkladá riaditeľka fondu)
 4. Informácia o priebehu legislatívneho procesu k novele zák. č. 138/2017 Z. z. o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín a o zmene a doplnení niektorých zákonov
(predkladá Ministerstvo kultúry SR)
 5. Správa o aktuálnom stave národnostného vysielania RTVS
(predkladá riaditeľ Sekcie národnostného vysielania RTVS)
 6. Šiesta správa o implementácii Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín v Slovenskej republike
(predkladá Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR)
 7. Informácia o plnení úloh vyplývajúcich z Akčného plánu ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2021 – 2025 (predkladá podpredseda výboru)
 8. Návrh Hodnotiacej správy Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny o podpore kultúr národnostných menšín, o stave národnostného školstva a o používaní jazykov národnostných menšín za obdobie rokov 2021 – 2022 (predkladá podpredseda výboru)
 9. Plán činnosti Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť na rok 2024
(predkladá podpredseda výboru)
 10. Rôzne
- Záver

Bod č. 2: Kontrola plnení uznesení Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny

(Pozn. podrobná informácia k tomuto bodu bola členom výboru zaslaná vopred)

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- konštatoval, že všetci členovia výboru dostali tento bod programu včas a mali možnosť sa s ním oboznámiť; otvoril rozpravu k tomuto bodu zasadania výboru a opýtal sa, kto sa chce k tomuto bodu vyjadriť;
- ukončil rozpravu o tomto bode;

Bod č. 3: Informácia o činnosti Fondu na podporu kultúry národnostných menšín

(Pozn. podrobná informácia k tomuto bodu bola členom výboru zaslaná vopred)

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- odovzdal slovo riaditeľke Fondu na podporu kultúry národnostných menšín, p. Kotvanovej.

Alena Kotvanová, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín:

- uviedla, že tento rok fond vyhlásil štyri výzvy; k 1.12.2023 bolo podpísaných 1544 z celkového počtu 1644 zmlúv. Z tohto počtu 15 organizácií odstúpilo od realizácie. Toto číslo predstavuje 93,9%. Vyplatených k uvedenému dátumu je 1447 (88%) zmlúv v celkovej výške 7 540 143 eur;

- pre porovnanie uviedla, že v roku 2022 v obdobnom termíne bolo z celkového počtu 1574 zmlúv podpísaných 1535 (80%) zmlúv a vyplatených 1314 (84%) zmlúv. V roku 2021 to bolo z celkového počtu 1555 zmlúv podpísaných 1138 (85%) zmlúv a vyplatených 1220 (84%) zmlúv.

- upozornila, že z daných čísel je zrejmé, že z roka na rok stúpa počet zmlúv.

- z hľadiska prípravy na budúci rok 2024 uviedla, že štruktúra bola schválená v správnej rade, fond dostal stanoviská odborných a koordinačných rád; k dispozícii sú priority pre tie národnostné menšiny, ktoré si chceli zvoliť svoje priority.

- konštatovala, že rovnako sa rozhodla Koordinačná rada maďarskej národnostnej menšiny a Koordinačná rada rómskej národnostnej menšiny na rozdelení svojich prostriedkov medzi prioritné oblasti A, B, C, teda medzi živú kultúru, vzdelanie, periodickú-neperiodickú tlač a médiá a profesionálne umenie;

- uviedla, že sú vyhlásené prvé dve výzvy na tento rok; prvá výzva bola zverejnená 2. novembra a bola to výzva, ktorá má termín predkladania žiadostí k 20.12.2024, táto výzva sa týkala všetkých národnostných menšín. Maďarská národnostná menšina v tejto výzve nie je;

- podotkla, že väčšina bola vyhlásená k druhej výzve, ktorá vyšla k 27.11.2023, bola zverejnená s termínom uzávierky predkladania projektov k 27.12.2023;

- naznačila, že posledná pripravovaná výzva vyjde 8.12.2023 s termínom predkladania žiadostí 8.1.2024;

- doplnila, že druhá výzva je vyhlásená pre rómsku, maďarskú národnostnú menšinu v konkrétnych podprogramoch a pre interkultúrny dialóg a porozumenie; posledná výzva, obdobne ako minulý rok, je pre maďarskú národnostnú menšinu v podprograme 1.2.

- konštatovala, že voľby v zmysle zákona o fonde ako aj v zmysle vyhlášky 163/2017 boli vyhlásené termíny zvolania zhromaždení kultúrnych organizácií národnostných menšín evidovaných v Evidencii kultúrnych organizácií národnostných menšín, ktorý vedie fond, s cieľom voľby členov odborných rád;

- podotkla, že z dikcie zákona a vyhlášky vyplýva, že fond sa obrátil na všetky evidované organizácie s pozvánkou na volebné zhromaždenie, kde zároveň vyzval tieto organizácie, aby predložili svojho kandidáta, ak majú, na členstvo v odbornej rade a delegáta, ktorý bude voliť a zúčastní sa volebného zhromaždenia;

- uviedla, že prebehli všetky volebné zhromaždenia okrem jedného;

- upozornila, že v tomto volebnom období sa nerealizovali voľby srbskej národnostnej menšiny, pretože sa realizovali na jar tohto roku;

- uviedla, že 4.decembra prebehli voľby pre rusínsku národnostnú menšinu a rómsku národnostnú menšinu a 8. decembra sa v Komárne uskutočnia voľby pre maďarskú národnostnú menšinu;

- informovala o prijatí protikorupčného programu fondu a smernice fondu o oznamovaní protispoločenskej činnosti. Fond sa týmito dokumentmi bude v nasledujúcom fungovaní riadiť;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- otvoril rozpravu k tomuto bodu zasadania výboru

Július Haraszi, maďarská národnostná menšina:

- opýtal sa, v čom spočíva problém u tých organizácií, ktoré nedokážu dostať tie peniaze načas; či sú na vine organizácie, alebo administratívne úkony;

Alena Kotvanová, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín:

- konštatovala, že ide o chybu na strane žiadateľov, ktorí nepredložili v dostatočnom predstihu všetky dokumenty, ktoré sú potrebné pre tlač zmluvy, alebo neposlali podpísanú zmluvu z ich strany;
- tiež poukázala, že subjekt, ktorý nemá vysporiadané vzťahy s fondom, teda má nedoplatok na pokute, alebo mu za predchádzajúce roky bola vyrúbená nejaká čiastka, ktorá bola neoprávnene použitá, musí tieto podližnosti uhradiť a až potom môže byť taký žiadateľ vyplatený;

Július Haraszti, maďarská národnostná menšina:

- uviedol, že by bolo užitočné tieto údaje uviesť na viditeľnom mieste na webovej stránke fondu;

Alena Kotvanová, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín:

- odpovedala, že webová stránka je finančne náročná záležitosť;

Katarzyna Iwona Bielik, poľská národnostná menšina:

- opýtala sa, či by sa vzhľadom na časovú náročnosť, nedalo v mailovej forme informovať o tom, že napríklad bola vyhlásená výzva;

Alena Kotvanová, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín:

- odpovedala, že si nevie predstaviť, aby fond pri každej jednej činnosti zamestnal jedného človeka na túto úlohu;

Marián Balog, rómska národnostná menšina:

- navrhol p. riaditeľke viac využívať sociálne siete na informovanie o voľbách, výzvach a iných činnostiach fondu, keďže podľa neho je 99% dotýchných organizácií na sociálnych sieťach;

Alena Kotvanová, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín:

- poďakovala za návrh, odpovedala, že sa pokúsia vyjsť v ústrety, snažia sa urobiť pre informovanosť čo najviac;

Alena Kotvanová, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín:

- dodala, že od roku 2021 je evidencia organizácií otvorená nonstop; poprosila členov výboru, aby informovali národnostné menšiny, že majú priestor registrovať sa v tejto evidencii po celý čas.

Pavol Bogdan, ukrajinská národnostná menšina:

- poukázal, že v správe sa síce konštatuje, že do novembra bolo podpísaných toľko a toľko zmlúv, ale peniaze prišli takmer pre každú organizáciu neskoro;
- zdôraznil, že by bolo dobré systém zmeniť, to sa týka celého zákona o fonde, ktorého súčasťou sú aj voľby do odborných rád, lebo systém je zbytočne komplikovaný;

Alena Kotvanová, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín:

- súhlasila s p. Bogdanom;
- vyzdvihla, že súhlasí s tým, aby organizácie dostali financie zavčas; poukázala na to, že keď nastupovala na riaditeľskú pozíciu, sľúbila, že postupne budú stav zlepšovať; nie sú kapacity na to, aby nastal nejaký kardinálny skok;
- povedala, že je priestor na hľadanie lepšieho riešenia a fond sa veľmi rád zapojí do činnosti v prípade, že bude vytvorená pracovná skupina, ktorá sa bude zaoberať novelou zákona; je priestor urobiť revíziu niektorých postupov, procesov a nastaviť to lepšie;

Martin Karaš, rusínska národnostná menšina:

- povedal, že napriek prítomnosti uvedených problémov, treba zároveň poďakovať pani riaditeľke a tímu fondu, lebo robia veľmi dobrú prácu;
- navrhol, aby sa počúvali navzájom; poukázal na to, že veľakrát sa stáva, že jednoduché veci sa dajú odkomunikovať mailom alebo telefonátom, ale prídu poštou a tým sa proces predlžuje;
- oslovil p. Janečkovú za Úrad vlády; poukázal na to, že bolo by potrebné posúriť a dať do popredia aj zákon o fonde ako kultúr národnostných menšín;

Tatiana Janečková, Úrad vlády, GTSÚ:

- odpovedala, že je úplne prirodzené, že výbor má očakávania aj od Úradu vlády, pretože pod Úrad vlády patrí splnomocnenec;
- poznamenala, že fond patrí pod gesciu Ministerstva kultúry, takže by sa mohol vyjadriť pán štátny tajomník;
- uviedla, že ona sa snaží navnímať, čo sa deje na zasadnutí výboru;
- podčiarkla, že nie je nováčikom v tejto téme, lebo ako bývalá generálna tajomníčka služobného úradu mala v gescii jazyk národnostných menšín;
- povedala, že je evidentné, že fond je personálne poddimenzovaný;
- dodala, že vníma aj nespokojnosť národnostných menšín, najmä tých, ktoré majú pod sebou príliš veľa mimovládnych organizácií;
- naznačila, že je za to, aby štát vytvoril podmienky, aby národnostné menšiny mohli dostávať peniaze a aby bola kultúra, podpora a rozvoj národnostných menšín zabezpečený;
- zdôraznila, že jedna vec je vytvoriť priestor a finančné mechanizmy, druhá vec je spraviť revíziu toho, ako to funguje v praxi;
- navrhla zamyslieť sa nad tým, ako priblížiť a zlepšiť prístup k informáciám;

Tibor Bernaták, štátny tajomník Ministerstva kultúry SR:

- naznačil, že bude čítať informáciu o priebehu legislatívneho procesu k novele zákona o Fonde na podporu kultúry a k danej téme sa bližšie vyjadrí vtedy;

Alena Kotvanová, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín:

- zdôraznila, že fond má k dispozícii na celé svoje fungovanie 498 000 eur; v prvom roku sa podarilo novelou navýšiť sumu o okolo 98 000 eur, minulý rok z toho inflácia „zjedla“ 64 000 eur, takže nedošlo k posilneniu tímu, bol prijatý len jeden nový človek;
- dodala, že fond má 2300 žiadostí; keď sa to porovnáva percentuálne napríklad s Fondom na podporu umenia, tak FPKNM má oveľa menej zamestnancov, zamestnanci fondu majú nástupný plat o 200-300 eur nižší pre referentov ako FPU;

Kálmán Petőcz, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR:

- opýtal sa, či sa pri novele zákona uvažuje o ďalších systémových zmenách;
- reagoval na slová p. Kotvanovej, súhlasil s tým, že je to dotačný systém, čiže do určitej miery súťaž, ale podčiarkol, že zároveň toto je jeden z kľúčových nástrojov, ktorý zabezpečuje právo národnostných menšín na rozvoj svojej kultúrnej identity podľa ústavy;
- zdôraznil, že tieto dve dôležité veci treba zladať;
- ako príklad uviedol, že Ministerstvo školstva zaviedlo v ostatných rokoch systém tzv. podporných opatrení, ktoré majú vyrovnáť šance niektorých osôb, alebo detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, medzi ktoré patria aj špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, etnických skupín alebo etnických menšín;
- navrhol niečo podobné sa zaviesť aj v prípade fondu;
- podotkol, že je síce pravda, že všetky predpisy, ktoré sa týkajú fondu sú rovnaké, ale nie pre všetkých;
- navrhol zohľadňovať osobitné potreby znevýhodnených národnostných menšín a etnických skupín, poukázal na to, že to bol aj jeden z dôvodov zavedenia podporných opatrení, lebo v antidiskriminačnom zákone existuje paragraf o dočasných vyrovnávacích opatreniach, ktorý zrovnoprávňuje príslušníkov etnických národnostných skupín a zdravotne postihnutých

Rajko Salihbegovič, srbská národnostná menšina:

- upozornil, že výroky o problémoch fondu sa dookola opakujú;
- podčiarkol, že on je členom výboru tri roky, ale neustále sa opakujú problémy, prečo niečo nefunguje;

- zdôraznil, že to znamená, že nový zákon o fonde na podporu kultúry národnostných menšín je veľmi potrebný;
- poukázal, že pracovná skupina na prípravu novely zákona existuje, takže treba do novely zákona o fonde zakotviť návrhy predstaviteľov národnostných menšín;
- zdôraznil, že jedna z priorít je zrušiť prioritné činnosti pri registrácii národnostných organizácií a návrhov kandidátov do volieb do odborných rád; zvýšiť kapacitné možnosti fondu, zvýšiť rozpočet fondu a potom urobiť aj systémové riešenia;

Pavol Bogdan, ukrajinská národnostná menšina:

- povedal, že on by dotačný systém nenazval súťažou, ale skôr lotériou, pretože nikdy nevedia, ako to dopadne, či bude vôbec projekt schválený a v akej výške a tým pádom žiadatelia nevedia plánovať svoju prácu na budúci rok;
- uviedol, že oni na budúci rok organizujú 70. ročník slávnosti kultúry ukrajinskej; je to najstaršie podujatie tohto druhu na Slovensku, na tomto podujatí participujú takmer všetky ukrajinské organizácie a inštitúcie;
- podľa neho netreba vnucovať jednotlivým národnostiam, čo je ich prioritou, lebo oni najlepšie vedia, čo je ich prioritou, ale potrebujú na to mať aj tie prostriedky, ktoré sa k nim nedostávajú;
- zdôraznil, že už upozorňoval na túto skutočnosť, keď ešte len začala divoká inflácia, že budú problémy s realizáciou projektov, pretože celková suma pre jednotlivé menšiny sa nezvyšuje, ceny išli hore, takže niektoré projekty už nie sú realizovateľné z tých súm, ktoré na projekty dostali;

Bod č. 4: Informácia o priebehu legislatívneho procesu k novele zákona č. 138/2017 Z. z. o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín a o zmene a doplnení niektorých zákonov

(Pozn. podrobná informácia k tomuto bodu bola členom výboru zaslaná vopred)

Tibor Bernaták, štátny tajomník Ministerstva kultúry SR:

- predniesol Informáciu o priebehu legislatívneho procesu k novele zákona o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej "zákon o fonde");
- predniesol detaily; Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť uznesením č. 225 z 25. septembra 2023 požiadal Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, aby zriadilo pracovnú skupinu na prípravu návrhu novely zákona o fonde s účasťou odborníkov nominovaných členmi komory národnostných menšín a Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny; prijatím zásad činnosti, ktoré vstúpili do platnosti 10 októbra 2023 ministerka kultúry Slovenskej republiky zriadila podľa čl. 5, ods. 10 štatútu ministerstva kultúry pracovnú skupinu na prípravu návrhu novely zákona o fonde; pracovná skupina je prierezovým pracovným zoskupením zriadeným za účelom prípravy návrhu novely tohto zákona do doby vytvorenia návrhu novely zákona o fonde v zmysle úlohy B1 uznesenia Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny č. 225 z roku 2023.
- úvodné zasadnutie pracovnej skupiny sa uskutočnilo 11. októbra 2023 na Ministerstve kultúry za účasti odborníkov, ktorých nominovali členovia komory národnostných menšín Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny, zástupcov vecne príslušných organizačných útvarov ministerstva kultúry, ekonomickej riaditeľky Fondu na podporu kultúry národnostných menšín. Cieľom zasadnutia bolo začatie spolupráce a získanie komplexných podkladových informácií, ktoré odrážajú priority a potreby jednotlivých národnostných menšín.
- na základe požiadavky splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny o členstvo v tomto pracovnom zoskupení, ministerka kultúry vyhovelá splnomocnencovi vlády a vymenovala ho

za člena pracovnej skupiny; pracovnú skupinu v súčasnosti tvoria predseda a podpredseda, tajomníci a členovia pracovnej skupiny; predsedom pracovnej skupiny je štátny tajomník na ministerstve kultúry, tajomníkmi sú zamestnanci Referátu kultúry národnostných menšín a členmi pracovnej skupiny sú jednak zamestnanci ministerstva kultúry, zástupca odboru legislatívy, zástupca odboru rozpočtu a financovania, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín, splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny, odborníci nominovaní členmi komory národnostných menšín Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny za českú národnostnú menšinu, chorvátsku národnostnú menšinu, maďarskú národnostnú menšinu, moravskú národnostnú menšinu, nemeckú národnostnú menšinu, poľskú národnostnú menšinu, rómsku národnostnú menšinu, rusínsku národnostnú menšinu, ruskú národnostnú menšinu, srbskú národnostnú menšinu, ukrajinskú národnostnú menšinu a židovskú národnostnú menšinu.

- v súčasnej dobe sa proces tvorby novely zákona o fonde nachádza vo fáze realizácie úloh, ktoré členom pracovnej skupiny vyplynuli z jej úvodného zasadnutia; odborníci nominovaní členmi komory, boli požiadaní o zaslanie svojich návrhov k novele zákona, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín bola požiadaná o prípravu podkladov k vyčísleniu nákladov potrebných na efektívny chod fondu a vecne príslušné organizačné útvary Ministerstva kultúry boli požiadané o identifikáciu tých častí zákona, úpravou ktorých by bolo možné znížiť administratívnu záťaž zamestnancov fondu ako aj žiadateľov o poskytnutie dotácie; následne vecne príslušné útvary ministerstva kultúry vypracujú nové paragrafové znenie návrhu zákona o fonde tak, aby pracovná skupina mohla pristúpiť k ďalšiemu kolu rokovania vo veci novelizácie tohto zákona.“

- dodal, že Ministerstvo kultúry aj naďalej považuje Fond na podporu kultúry národnostných menšín za dôležitý nástroj realizácie podpornej politiky štátu vo vzťahu ku kultúre národnostných menšín, ktoré žijú na území Slovenskej republiky, ako aj za nástroj plnenia medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v tejto oblasti; zámerom Ministerstva kultúry je pokračovať v snahe o dosiahnutie objektívnych podmienok rozvoja kultúrnych hodnôt národnostných menšín.

- konštatuje, že v návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o fonde, by okrem zmien vyplývajúcich z uznania vietnamskej národnostnej menšiny mali byť zapracované aj ďalšie úpravy nevyhnutné pre prijatie opatrení potrebných pre okamžité zlepšenie fungovania fondu; novela by zároveň reflektovala aj na legislatívne zmeny v oblastiach inšpekcie práce, nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania;

- poukázal na to, že to nebude len novela, ktorá by dopĺňala rozsah o vietnamskú národnostnú menšinu, ale pracovná skupina bola vyzvaná, aby doplnila aj ďalšie návrhy, ktoré trápia národnostné menšiny pri získavaní jednak dotácií, ale aj pre ich vlastné fungovanie;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- otvoril diskusiu k bodu;

- dodal, že písomný materiál vypracoval pán Haraszti, formou doplnenia uznesenia, ale vzhľadom na to, že uznesenia sa na 51. zasadnutí neprijali, poprosil pána Harasztiho, aby oboznámil výbor s jeho návrhom na doplnenie;

Július Haraszti, maďarská národnostná menšina:

- poukázal na to, že jeho návrh bol v zásade reakciou na úvodné tlačové vyhlásenie pani ministerky kultúry o tom, že slovenská kultúra je samostatná;

- jeho návrh bol v zásade taký, že keď je slovenská kultúra samostatná, tak aj kultúry ostatných tu žijúcich menšín sú samostatné, tým pádom z ročného rozpočtu ministerstva by na fond kultúry mohli ísť 10 %, koľko je menšín;

- dodal, že by to možno vyriešilo niektoré problémy s financovaním fondu;

Viet Nguyen, vietnamská národnostná menšina:

- žiadal o doplnenie o ďalšieho člena do odbornej prípravnej skupiny k novele zákona o fonde, o člena z vietnamskej národnostnej menšiny, nakoľko doplnenie tohto zákona sa týka aj vietnamskej národnostnej menšiny;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- opýtal sa štátneho tajomníka ministerstva kultúry, či by bolo možné na ministerstve upraviť zloženie o rozšírenie pracovnej skupiny;

Tibor Bernaták, štátny tajomník Ministerstva kultúry SR:

- odpovedal, že áno;

Milan Ján Pilip, rusínska národnostná menšina:

- nadväzujúc na slová p. Harasztiho, súhlasil s tým, že výroky o tom, aká je kultúra miešaná a nemiešaná, neboli vhodné;

- dodal, že mali reagovať vtedy, keď to bolo aktuálne;

- zdôraznil, že on si nemyslí, že je vhodné reagovať týmto spôsobom;

- zdôraznil, že všetci sú za navýšenie prostriedkov pre kultúry národnostných menšín, ale on by zvolil iný systém na dosiahnutie tohto cieľa, nie taký, o akom hovoril predrečník p. Haraszti;

Marián Balog, rómska národnostná menšina:

- opýtal sa, či je stanovený nejaký termín, dokedy bude k dispozícii finálny materiál pracovnej skupiny;

Tibor Bernaták, štátny tajomník Ministerstva kultúry SR:

- odpovedal, že momentálne sa to finalizuje, predpokladá sa, že začiatkom budúceho roka, resp. do polovice budúceho roka by mal mať k dispozícii už kompletný výstup;

Alena Kotvanová, riaditeľka Fondu na podporu kultúry národnostných menšín:

- povedala, že siedmy rok existencie fondu si zaslúži nejakú rekapituláciu, reflexiu fungovania, nájsť tie slabšie stránky, skúsiť namodelovať mechanizmus, aby bol prijateľnejší pre organizácie, ktoré robia v praxi kultúru národnostných menšín;

- poukázala na to, že je tu úloha, čo treba riešiť akútne a vyplýva z uznesenia vlády; napr. aj alokácia finančných prostriedkov pre vietnamskú národnostnú menšinu;

- upozornila, že účinnosť takejto novely musí byť od začiatku kalendárneho roka, pretože objem finančných prostriedkov sa skladá z troch zložiek: z príspevku zo štátneho rozpočtu prostredníctvom ministerstva kultúry, vratiek z minulého roka a z neprerozdelených finančných prostriedkov; finančný balík peňazí po uzávierke daného kalendárneho roka bude známy v januári budúceho roka a prerozdelený sa daným percentom, ten už je fixný a s rozpočtom disponujú odborné rady, ktoré odporúčajú na podporu toľko a toľko projektov v takej a takej výške;

- vzhľadom na to, že na ďalší rok už sú vyhlásené výzvy, objem finančných prostriedkov bude prerozdelený podľa daného percentuálneho rozloženia medzi národnostné menšiny v aktuálnom znení zákona;

- upozornila na to, že v priebehu roka nie je možné vytvoriť, či sa znovu sa vrátiť k rozpočtu a prepočítať ho na iné percentuálne rozloženie;

- zároveň zdôraznila, že pre vietnamskú menšinu, ak bude v rovnakom zozname s prideleným percentom v zákone o fonde alebo bude riešené inak, napr. vo vyhláške, je už úloha pracovnej skupiny, aké navrhne postupy;

- upozornila na to, že sú ešte ďalšie potrebné organizačné veci: musia byť zvolení členovia a ďalší domenaní, musí byť kreovaná odborná rada, musia si zvoliť svojho zástupcu do správnej rady;

Martin Karaš, rusínska národnostná menšina:

- opýtal sa štátneho tajomníka Ministerstva kultúry na inštitúcie, ktoré majú ako občianske združenia svoje sídla v inštitúciách Ministerstva kultúry, či je pravda, že pani ministerka prijala prípis alebo

interný doklad, že nie je možné, aby tieto občianske združenia mali sídla v inštitúciách Ministerstva kultúry.

Tibor Bernaťák, štátny tajomník Ministerstva kultúry SR:

- odpovedal, že o tom počuje prvý raz, ale môže to zistiť;

Ábel Ravasz, maďarská národnostná menšina:

- navrhol pridať do uznesenia aj to, čo povedal pán zástupca za vietnamskú komunitu, a síce, že výbor odporúča Ministerstvu kultúry pridať zástupcu vietnamskej komunity do pracovnej skupiny;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- odpovedal, že na tomto zasadnutí sa nebudú prijímať uznesenia, hlasovať sa bude per rollam;

Ábel Ravasz, maďarská národnostná menšina:

- odpovedal, že on hovoril o tom, zahrnúť návrh p. Nguyena do uznesenia, o čom sa následne bude hlasovať per rollam;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- reagoval na slová p. Harasztih, opýtal sa, či by nebol jeho návrh vhodný na prediskutovanie aj v spomínanej pracovnej skupine;

Július Haraszi, maďarská národnostná menšina:

- povedal, že jeho návrh bol trochu aj sarkastický; vysvetlil, že pôvodná skupina, ktorá tento zákon urobila, presne vie, aké sú podmienky Ministerstva kultúry v rámci rozpočtu; že sú tam financované aj iné inštitúcie, takže v podstate percentuálny stav pre Kultminor by bol jedným z riešení, ale stanoviť presný počet percent sa nedá od stola;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- sa domnieva, že takto jednoducho vytvoriť zdroje na financovanie kultúr národnostných menšín, sa nedá;

- navrhol, aby sa o tom diskutovalo aj v pracovnej skupine;

Kálmán Petőcz, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR:

- upriamil pozornosť na to, že existuje revízia výdavkov na kultúru, ktorá analyzuje potreby a plány štátu v oblasti kultúry, rieši sa tam aj Kultminor, neriešia sa tam komplexné problematiky národnostnej kultúry;

- navrhol, aby výbor do budúcnosti porozmýšľal, či nechce uznesenie o tom, či sa analýza revízie výdavkov na kultúru nemá doplniť o nejakú špecifickú časť revízie výdavkov na národnostnú kultúru;

Tatiana Janečková, Úrad vlády, GTSÚ:

- ospravedlnila sa, že z pracovných povinností musí odísť zo zasadnutia;

Bod č. 5 Správa o aktuálnom stave národnostného vysielania RTVS

(Pozn. podrobná informácia k tomuto bodu bola členom výboru zaslaná vopred)

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- otvoril piaty bod programu – Správa o aktuálnom stave národnostného vysielania RTVS;

- vyzval riaditeľa Sekcie národnostného vysielania RTVS k slovu;

Attila Lovász, riaditeľ Sekcie národnostného vysielania RTVS:

- konštatoval, že materiál, ktorý zaslal je krátkeho rozsahu, nakoľko relevantné údaje budú mať k dispozícii až začiatkom nového roka, kedy budú ako verejná inštitúcia robiť komplexnú správu;

- dodal, že rovnako majú zákonnú povinnosť vypracúvať polročné a ročné správy pre potreby Národnej rady;

- argumentoval, že z krátkej zaslanej správy vyzdvihne aj fakt, že rok 2023 znamenal vo verejnoprávnom rozhlase a televízii rok katastrofy, v zmysle situácie okolo financovania, avšak v auguste 2023 dostali kompenzáciu výpadkov koncesionárskych poplatkov, čo v rozhlasovej výrobe znamenalo zachovanie kontinuity;
- vyjadril sa, že rozhlas je inštitúcia, ktorá vie veľmi rýchlo reagovať technologicky aj obsahovo, čo sa im v televízii v danom roku už nepodarilo využiť; z toho dôvodu boli financie, ktoré boli neskôr doručené, použité na vývoj nových formátov, ktoré sa vo vysielaní objavujú v roku 2024;
- uviedol, že pri rozpravách o téme progresu v televízii a rozhlase vždy formuloval vety v podmieňovacom spôsobe, v zmysle : „ak sa vyrieši systémové a plánovateľné financovanie verejného vysielania na Slovensku“, pričom informoval, že koncom júna to vyzeralo tak, že sa vyrieši;
- zdôraznil, že bol nastavený vyrovnaný rozpočet, na ktorom pracovali celé týždne až mesiace, boli vytvorené projekty na rok 2024 s rozšírením redakcií, založením rómskej redakcie, posilnením rusínskej redakcie, prehodnotením vysielačích časov podľa sčítania ľudu a po tomto dostali informáciu, že ich trojmesačná práca bola zbytočná a nikto nevie ako bude rok 2024 vyzerieť, pravdepodobne ani zákonodarca, pretože zatiaľ je to len rozhodnutie vlády;
- doplnil, že rozpočet, ktorý vychádza z návrhu vlády je 0,12% hrubého domáceho produktu, čo je rozpočet RTVS v roku 2011;
- vyjadril sa, že v roku 2011 sa v národnostnom vysielaní v televízii vysielali dve polhodiny týždenne, ktoré boli efektívnym prerozdelením zdrojov v rámci firmy rozšírené o ďalšiu polhodinu, a teda sa vysielalo tri polhodiny týždenne a v rozhlase to bolo približne toľko ako dnes;
- ďalej sa vyjadril, že na rok 2024 vyplýva RTVS zákonná povinnosť odvysielať päťsto hodín národnostného programu, čo predstavuje cca sedem násobok televízneho programu z roku 2011, pričom to vyzerá tak, že rozpočet bude totožný ako bol v roku 2011;
- ďalej uviedol, že rok 2023, o ktorom informoval v správe, predstavoval vyriešenie niektorých zákonných povinností naozaj kozmetickým spôsobom, pretože ani tristošesťdesiat hodín, ktoré predpisoval zákon nevedeli vďaka rozpočtu splniť;
- zdôraznil, že pokiaľ bude rozpočet totožný ako v roku 2011, tak sa budú reprízovať reprízy repríz a výroba národnostných programov bude na úrovni roku 2011;
- argumentoval, že dané sa môže v zákonodarnom zbore zmeniť, a keďže VNMES je poradným orgánom vlády, tak by mal v tomto smere vláde poradiť;
- ďalej argumentoval, že pokiaľ má rezort kultúry predstavu o tom, že daný základný balík rozpočtu by mal byť stanovený v zákone ako minimálne 0,12% a následne môže rezort kultúry ešte dofinancovať, tak odporučil výboru, aby požiadal vládu v danom prípade vytvoriť jasné pravidlá takéhoto financovania, nakoľko jasné pravidlá už boli v zmluve so štátom, pričom daná zmluva bola rovnako inštitútom, kde sa dofinancoval rozpočet RTVS zo štátneho rozpočtu, ale na základe jasne stanovených siedmich programových kritérií a nie na základe rozhodnutia akejkoľvek sekcie alebo úradníka na ministerstve kultúry;
- dôrazne sa vyjadril k vyššie spomenutému, že v danom prípade by sa jednalo o stratu nezávislosti verejnoprávnej inštitúcie a paragraf jedna zákona RTVS hovorí o tom, že RTVS je nezávislá verejná inštitúcia;
- konštatoval, že pokiaľ môže výbor vplývať na rozhodnutia vlády, prípadne na materiály, ktoré idú z vlády do parlamentu, mala by sa využiť možnosť výboru ako poradného orgánu vlády, nakoľko aj výboru aj RTVS ide o to, aby bolo národnostným menšinám lepšie;
- ukončil svoju rozpravu a poďakoval sa;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- poďakoval sa za prednesenú informáciu;
- otvoril rozpravu k danému bodu;

Peter Medviď, rusínska národnostná menšina:

- konštatoval, že v roku 2022 bolo odvysielaných dvadsať premiérových častí Rusínskeho magazínu, dvadsať premiérových častí Od prameňa. Rok 2023 plánovaných : Rusínsky magazín šesťnásť častí, Od prameňa trinásť častí, dve diskusné relácie, ktoré sa podľa neho nestihnú. Rok 2024 Rusínsky magazín dvadsať častí, čo by znamenalo dostať sa na stav z roku 2022. Od prameňa už len dvanásť, diskusné relácie štyri časti;
- konštatoval, že sa vysielanie týchto programov stále nepriblížilo stavu v roku 2022;
- na základe vyššie spomenutého, poprosil pána Lovásza o vysvetlenie, pretože mu nie je jasné prečo sa vysielanie premiérových programov v rusínskom jazyku stále znižuje;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- poďakoval sa, a opýtal sa, či sa chce pán Lovász vyjadriť;

Attila Lovász, riaditeľ Sekcie národnostného vysielania RTVS:

- odpovedal, že čísla, ktoré citoval pán Medviď z roku 2023 boli plánované premiéry z obdobia, keď mala RTVS rozpočet na prvý polrok;
- nadviazal, že na rok 2024 ešte neboli zverejňované plánované čísla, avšak povedal, že vysielanie rozdelil percentuálne podľa toho, ako to vychádza zo sčítania ľudu, na základe toho vyšiel počet výrob;
- vysvetlil, že každá národnosť je zastúpená vo vysielaní v takom množstve, aké jej prináleží zo sčítania ľudu, s výnimkou rómskej a maďarskej;
- poukázal, že znižovanie vysielaných hodín kvôli limitom rozpočtu, sa týkalo len maďarskej a rómskej národnostnej menšiny, rusínskej nie;

Peter Medviď, rusínska národnostná menšina:

- vyjadril, že sa neustále hovorí o zvyšovaní vysielaných premiérových hodín, avšak od roku 2022 sa tendencia naopak znižuje ;

Attila Lovász, riaditeľ Sekcie národnostného vysielania RTVS:

- vyjadril, že počet hodín vysielania sa počítal pre každú národnostnú menšinu na základe údajov zo sčítania ľudu zo Štatistického úradu v rámci oboch národností, ktoré sa priamo úmerne prerozdělili s päťsto hodinami vysielania;
- následne vysvetlil, že bola robená korekcia na zvyšovanie málopočetných národností, čo sa však rusínskej netýkalo ani smerom dole ani hore;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- poďakoval sa, a konštatoval, že do rozpravy sa žiadny člen už nehlási;
- konštatoval, že stanovisko výboru k RTVS by bolo lepšie formulovať v jasnejšej organizačnej štruktúre, než je teraz;

Attila Lovász, riaditeľ Sekcie národnostného vysielania RTVS:

- argumentoval, že od vlády odznela informácia, že pokiaľ rozpočet 0, 12% nebude postačovať, a RTVS vie dokladovať zriaďovateľovi potrebu ďalších financií, existuje možnosť dofinancovania;
- nadviazal, že VNME ako poradný orgán vlády, by mohol upozorniť vládu, že financovanie by nemalo byť priame z ministerstva, ale mala by existovať metóda s priamymi pravidlami a prehľadnosťou;
- vysvetlil, že pokiaľ sa dofinancuje verejná služba, tento spôsob by mal byť transparentný, čitateľný a zákonný, a rovnako, aby RTVS nestratilo svoju nezávislosť;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- poďakoval sa, a udelil slovo pre vyjadrenie;

Pavol Bogdan, ukrajinská národnostná menšina:

- poprosil pána Lovásza, aby v budúcej správe, pokiaľ budú známe výsledky za rok 2023, nechýbali údaje o investovaní financií do národnostného vysielania, pretože takéto údaje v predošlom období absentovali a toto číslo by bolo všeobecne zaujímavým faktorom, aj pre rozpočet;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- poďakoval sa;
- konštatoval, že VNMES je poradným orgánom Rady vlády pre ľudské práva, z čoho vyplýva iná úroveň poradenstva
- uzavrel bod. č.5;

Bod č. 6 - Šiesta správa o implementácii Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín v Slovenskej republike

(pozn.: podrobná informácia k tomuto bodu bola členom výboru zaslaná vopred)

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny

- požiadal generálnu riaditeľku Sekcie medzinárodnoprávnej, konzulárnej a krízového manažmentu Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí, Barbaru Illkovú o uvedenie materiálu k tomuto bodu;

Barbara Illková, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí:

- informovala o tom, že predkladaný materiál predstavuje začiatok šiesteho kola monitorovania implementácie záväzkov vyplývajúcich pre Slovenskú republiku z Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín (ďalej len „RDNM“) Rady Európy, ktorý sa týka legislatívy a praxe ochrany práv príslušníkov národnostných menšín. Šiesta správa bola vypracovaná v súlade so záväzkom SR ako zmluvného štátu RDNM na ochranu národnostných menšín, predkladať Rade Európy v pravidelných päťročných intervaloch správu o legislatívnych a iných opatreniach, ktoré boli prijaté tou ktorou príslušnou krajinou s cieľom splnenia záväzkov stanovených v RDNM. Predložená Správa poskytuje informácie o opatreniach prijatých na realizáciu jednotlivých článkov rámcového dohovoru a tiež na realizáciu odporúčaní Výboru ministrov Rady Európy a poradného výboru pre Rámcový dohovor v rámci piateho monitorovacieho kola. Sledovaným obdobím je obdobie od druhého februára 2022 až do súčasnosti. Obsahuje informácie spracované MZVaEZ podľa podkladov 12 vecne príslušných orgánov štátnej správy, ktoré sú zodpovedné za implementáciu RDNM na Slovensku a tiež na základe podkladov ďalších inštitúcií. Materiál bol predložený na medzirezortné pripomienkové konanie (MPK), informácia o ktorom bola členom VNMES postúpená, a ktoré bude ukončené dňom 6. decembra 2023. Po vzatí na vedomie VNMES, bude Správa zaradená na rokovanie vlády SR a následne postúpená, v jednom z rokovacích jazykov Rady Európy (v AJ), do Štrasburgu;

- predložila Šiestu správu o implementácii RDNM na vedomie Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny, ktorý je stálym odborným orgánom Rady vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť aj pre otázky týkajúce sa oblasti implementácie RDNM;

- poďakovala sa p. Sofii Penerovej Daskalovej, ktorá správu spracovala, všetkým zúčastneným za súčinnosť a spoluprácu na príprave predloženej správy, za súčinnosť pred MPK i pripomienky v samotnom MPK a vopred tiež za spoluprácu, ktorá bude potrebná po odovzdaní Správy do Štrasburgu a počas návštevy a monitorovacieho procesu na Slovensku;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- poďakoval za prednesené informácie a otvoril rozpravu k tomuto bodu zasadania výboru;

Milan Ján Pilip, rusínska národnostná menšina:

- opýtal sa na údaj ohľadne termínu realizácie predpokladanej návštevy skupiny zo Štrasburgu v SR;

Barbara Illková, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí:

- odpovedala, že itinerár ďalšieho postupu sa kreuje až po odovzdaní Správy, pričom po jej odovzdaní nasleduje komunikácia so sekretariátom poradného výboru, vrátane určenia celého ďalšieho postupu. Nedá sa povedať, či to bude o polroka alebo o trištvrte roka; závisí to aj od toho, koľko správ bude v r. 2024 poradnému výboru doručených a koľko krajín má týmto monitoringom v r. 2024 prejsť. Termín návštevy preto ešte nie je známy;
- pripomenula tiež, že paralelne bude prebiehať aj monitoring Európskej charty regionálnych a menšinových jazykov, o čom bude členov výboru včas informovať;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- ukončil rozpravu k tomuto bodu s upresnením, že uznesenie k nemu bolo pripravené a pôjde, ako ostatné uznesenia pripravené per rollam, na schvaľovanie;

Barbara Illková, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí:

- sa opýtala na dĺžku trvania procedúry per rollam, nakoľko MZVaEZ je viazané termínom, v ktorom je Správu potrebné odovzdať do Štrasburgu, ale zároveň ešte pred zaslaním Správy do Štrasburgu ju MZVaEZ musí predložiť na vládu, čo je možné až po per rollam hlasovaní;

Zoltán Kovács, Úrad splnomocnenca vlády pre národnostné menšiny:

- pripomenul situáciu vzťahujúcu sa na aktuálnu skutočnosť ohľadom absencie nového splnomocnenca vlády pre národnostné menšiny a procesných postupov (klasické hlasovanie, hlasovanie per rollam) s ňou spojených, plus pokynov z Ministerstva spravodlivosti SR;

Barbara Illková, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí:

- odôvodnila svoju otázku vzhľadom k časovej tiesni, resp. potrebe splniť záväzok, ktorý SR má, predložiť Správu do Štrasburgu v AJ k 1. januáru 2024 a poprosila prítomných o zohľadnenie tejto skutočnosti i v situácii neštandardného zasadnutia VNMES a teda s ním súvisiacich procesných postupov, nakoľko bez uznesenia VNMES správa nemôže ísť na vládu a následne by teda nemohla byť zaslaná, k 1. januáru 2024, do Štrasburgu;

Zoltán Kovács, Úrad splnomocnenca vlády pre národnostné menšiny:

- pripomenul, že práve táto otázka bola jednou z priorít zvolania VNMES aj napriek aktuálnym okolnostiam v neštandardnom móde a prisľúbil, po porade s právnym oddelením Úradu vlády SR, jej doriešenie;

Milan Ján Pilip, rusínska národnostná menšina:

- k procedúre poznamenal a navrhol, vzhľadom na požiadavku MZVaEZ a termín (1. januára už musí byť preložená v angličtine a poslaná mimo, pričom predtým to už musí byť prerokovaná vládou), aby VNMES prijal, výnimočne a s ohľadom na požiadavku rezortu, toto jedno uznesenie prezenčne na mieste s tým, že správu berie na vedomie;

Zoltán Kovács, Úrad splnomocnenca vlády pre národnostné menšiny:

- hoci predložený návrh by mohol byť výhodnejší, pripomenul dohodu medzi zástupkyňou vedúceho Úradu vlády SR a Ministerstvom spravodlivosti SR ohľadne procedúry a tiež rozsah poverenia podpredsedu výboru počas tohto zasadnutia VNMES, nemajúc pritom kompetenciu túto dohodu meniť;

Barbara Illková, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí:

- za rezort rešpektuje, súc táto právna prekážka, a poďakovala;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- ukončil rozpravu s nádejou, že sa úradu podarí túto vec vyriešiť včas tak, aby nevznikli nikde žiadne problémy;

Bod č. 7 Informácia o plnení úloh vyplývajúcich z Akčného plánu ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2021 – 2025

(Pozn. podrobná informácia k tomuto bodu bola členom výboru zaslaná vopred)

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- otvoril siedmy bod programu, ktorým je Informácia o plnení úloh vyplývajúcich z Akčného plánu ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2021 až 2025 a zároveň konštatoval, že všetci členovia a členky výboru dostali včas materiály k bodu číslo sedem programu a mali možnosť sa s ním oboznámiť;
- otvoril rozpravu k tomuto bodu programu;

Pavol Bogdan, ukrajinská národnostná menšina:

- vyjadril sa, že správa k bodu č.7 je vypracovaná formálne, bez reálne preukázateľnej činnosti v téme, a dal za príklad Štátnu vedeckú knižnicu v Prešove, ktorá bola založená s úmyslom venovať sa aj ukrajinskej literatúre, ktorou sa však nikto nezaobrá;
- doplnil, že inštitúcie by mali byť usmernené v rámci týchto úloh

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- poďakoval sa;
- konštatoval, že nikto z prítomných sa do rozpravy už nehlási;
- ukončil rozpravu k tomuto bodu programu;

Bod č. 8 Návrh Hodnotiacej správy Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny o podpore kultúr národnostných menšín, o stave národnostného školstva a o používaní jazykov národnostných menšín za obdobie rokov 2021 – 2022

(Pozn. podrobná informácia k tomuto bodu bola členom výboru zaslaná vopred)

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- otvoril bod číslo 8 programu - Návrh Hodnotiacej správy Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny o podpore kultúr národnostných menšín, o stave národnostného školstva a o používaní jazykov národnostných menšín za obdobie rokov 2021 – 2022;
- konštatoval, že podklady k tomuto bodu programu účastníci z objektívnych príčin dostali neskôr dňa 4.12.2023
- vzhľadom na oneskorené doručenie podkladov, informáciu prednesie tajomníčka výboru;

Andrea Brunnerová, tajomníčka výboru:

- poďakovala sa za slovo, a ospravedlnila sa za ÚSVNM za oneskorené zaslanie podkladov pre objektívne príčiny;
- doplnila informáciu, že Ministerstvo školstva zaslalo stanovisko 5.12.2023, čiže do materiálu, ktorý bol v tom čase odoslaný ešte nebolo stanovisko zapracované, avšak stanovisko bolo zaradené spätne a tým pádom ho už účastníci výboru majú aktuálne a fyzicky k dispozícii počas konania výboru
- vyjadrila sa, že v procedúre hlasovania per rollam pôjde materiál finálny so všetkými stanoviskami;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- poďakoval sa, a otvoril rozpravu k tomuto bodu programu;

Kálmán Petőcz, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR:

- poďakoval sa za slovo, a vyjadril sa, že stanoviskom odboru národnostného školstva nemajú záujem zdržiavať proces;

- doplnil, že navrhuje postup, v ktorom budú pripomienky v rámci faktografie a terminológie konzultované priamo s niektorými členmi výboru, bez zdržiavania procesu;
- ďalej argumentoval, že hodnotové súdy a názory členov za občiansku komoru, nie sú súčasťou stanoviska;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- poďakoval sa, a vyjadril, že sa daným bude sekretariát zaoberať

Sofia Pennerová Daskalová, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR:

- uviedla formálnu pripomienku;
- navrhla upraviť poslednú vetu strany dvestoštyri odsek tri, aby bola táto veta v štandardnom Times New Roman písme bez medzier, pretože v aktuálnom formáte formulácia vety budí dojem, že má byť zvýraznená, čo nie je účelom
- poďakovala sa;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- poďakoval sa, a uistil sa, či k úpravám textu je potrebné stretnutie alebo len samotná úprava po konzultácii ;

Kálmán Petőcz, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR:

- uviedol, že v správe je potrebné upraviť terminologické a faktografické záležitosti, v zmysle redukčnej úpravy;
- dodal, že pokiaľ budú záležitosti upravené v texte, nie je potrebné aby zostávali v stanovisku;

Július Haraszi, maďarská národnostná menšina:

- argumentoval, že jeho text, ktorý má byť upravovaný, bol odovzdaný ako predbežná verzia, ktorá sa dostala priamo do správy bez pripomienok;
- dodal, že po konzultácii s pánom Petőczom text upraví;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- poďakoval sa a ukončil tento bod programu;
- zdôraznil že k uzneseniam pri jednotlivých bodoch prebehne hlasovanie per rollam;

Bod č. 9 - Plán činnosti Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť na rok 2024

(pozn.: podrobná informácia k tomuto bodu bola členom výboru zaslaná vopred)

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- prišiel k predposlednému bodu a zároveň konštatoval, že všetci členovia a členky výboru dostali materiál k tomuto bodu včas a mali možnosť sa s ním oboznámiť
- následne otvoril diskusiu k návrhu plánu činnosti na rok 2024;

Zoltán Kovács, Úrad splnomocnenca vlády pre národnostné menšiny:

- pripravené boli najzákladnejšie veci, s tým, že po príchode splnomocnenca počas roka bude predložený plán činnosti doplnený tak, aby činnosť výboru nestála a aby komunikácia medzi členmi výboru a exekutívou naďalej fungovala;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- otvoril rozpravu k tomuto bodu a vzhľadom k tomu, že sa nik do nej neprihlásil, ju následne aj ukončil;

Bod č. 10 - Rôzne

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- uviedol 10. bod programu a následne k nemu otvoril rozpravu;

Juraj Vozár, rómska národnostná menšina:

- požiadal o objasnenie toho, ako/či by bolo možné pre úrad výboru národnostných menšín navýšiť ľudské zdroje, nakoľko už viackrát na výbore zaznelo, že veci sa nestíhajú aj kvôli personálnemu poddimenzovaniu úradu a opýtal sa, či po menovaní pána predsedu (výboru) existuje možnosť tieto ľudské zdroje navýšiť;

Zoltán Kovács, Úrad splnomocnenca vlády pre národnostné menšiny:

- uviedol, že napr. pri hodnotiacej správe dôvod jej meškania bol objektívny a síce, že niektorí spracovatelia nedodali včas svoju časť. Proces sa oneskoril aj pri nových nomináciách, menila sa exekutíva, no i tu išlo o objektívne príčiny. Vyjadril nádej, že po príchode nového splnomocnenca a nastavení cieľov na ďalšie obdobie sa toho stihne aj viac;

Juraj Vozár, rómska národnostná menšina:

- upresnil svoju otázku a opýtal sa, či by niektoré problémy mohli byť vyriešené navýšením ľudských zdrojov na úrade;

Zoltán Kovács, Úrad splnomocnenca vlády pre národnostné menšiny:

- odpovedal, že síce úrad bol, tiež z objektívnych príčin (viac pracovníčok odišlo na MD), nejaký čas poddimenzovaný, no aktuálne je úrad personálne v plnom počte a pripravený plniť úlohy zadane vládou SR, vedúcim úradu vlády SR, alebo výborom/členmi VNMES;

Pavol Bogdan, ukrajinská národnostná menšina:

- mal otázku ohľadne počtu zástupcov rusínskej národnostnej menšiny, nakoľko zatiaľ čo na minulých zasadnutiach sa hovorilo o rozšírení výboru o jedného zástupcu vietnamskej národnostnej menšiny a o jedného zástupcu rusínskej menšiny, na dnešnom zasadnutí boli menovaní dvaja (za rusínsku menšinu, pozn. red.);

Andrea Brunnerová, tajomníčka výboru:

- odpovedala, že ten druhý člen bol náhradníkom člena za rusínsku národnostnú menšinu a volil sa jeden člen a jeden náhradník člena, čím sa výbor rozšíril o jedného člena rusínskej národnostnej menšiny, nie o dvoch. Zároveň ešte chýbala náhradníčka člena za vietnamskú národnostnú menšinu, ktorá sa ale nemohla zúčastniť oficiálneho menovacieho aktu;

Zoltán Kovács, Úrad splnomocnenca vlády pre národnostné menšiny:

- za pomoci vizuálneho zobrazenia informoval o tom, že sa na Slovensku objavili prvé dvojazyčné dopravné tabule (tie zobrazené boli z Dunajskostredského, a Košického a Galantského okresu), čo značí, že snaha bývalého splnomocnenca sa napĺňa. Vyzval ďalšie menšiny, ktorých sa to týka, teda rusínskej a ukrajinskej menšiny, že v Prešovskom kraji má Prešovská správa ciest tiež takúto možnosť. Keďže je to aj otázka financií, odporučil umiestnenie názvov obcí v jazyku národnostnej menšiny v tých obciach, ktoré sú v zozname menšinových obcí len pri vymieňaní tých tabúlí, ktoré sú poškodené, alebo tých, ktoré sa už majú vymieňať. Vyjadril tiež nádej, že sa takto bude pokračovať aj v Bratislavskom kraji, alebo v Trnavskom kraji, atď.

- vyjadril záujem o zistenia p. Ravasza (ktorý už odišiel) ohľadom prieskumu malotriedok;

- rád by dostal nejaké informácie o tom, ako stojí uznanie goralskej menšiny. S touto otázkou sa obrátil na p. Karaša, zástupcu rusínskej národnostnej menšiny, keďže on je z regiónu;

Martin Karaš, rusínska národnostná menšina:

- konštatoval organizovanie odborného seminára o tom, ako ďalej rozvíjať a uchovávať túto zaujímavú kultúru, ktorá je súčasťou Slovenska. V rámci toho zaznela možnosť pre Goralov ísť cestou národnostnej menšiny, ale aj možnosť pre Goralov byť súčasťou slovenskej kultúry a hľadať vhodný spôsob financovania. Ambíciou bolo najmä vytvoriť priestor pre diskusiu, nechať zaznieť odborné stanoviská, ktoré by boli publikované a následne by boli ako odborné materiály k dispozícii vtedy, keď sa bude ďalej riešiť to, akým spôsobom túto kultúru zastrešiť.
- podľa neho je prvým krokom k riešeniu tém spojených s goralskou menšinou inštitucionalizácia tejto kultúry a vznik strešnej organizácie, ktorá by sa témou zaoberala, pretože Gorali ako takí nemajú svoje zastrešenie;

Katarzyna Iwona Bielik, poľská národnostná menšina:

- pripojila sa k otázke riešenia goralskej menšiny a konkrétnejšie k riešeniu jej identity (ako sa identifikuje, či sa s niekým identifikuje, atď.) a následne financovania, konkrétne: ak sa Gorali sami nevedia dobre identifikovať, ak necítia s Poľskom, neidentifikujú sa ako Poliaci, pri sčítaní ľudu neudali poľský jazyk ako materinský, neudávajú seba ako Poliakov, alebo národnosť poľskú v sčítaní ľudu a následne teda neovplyvňujú prípadne tie prostriedky, ktoré by mohla dostať poľská národnostná menšina, prečo využívajú práve len prostriedky z poľskej menšiny

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- podotkol, že by to bola otázka na Fond, kde je asi odborná komisia pre poľskú národnostnú menšinu;

Katarzyna Iwona Bielik, poľská národnostná menšina:

- opakovane podotkla, že ak Gorali chcú byť samostatnou menšinou a neidentifikujú sa s tou poľskou, nerozumie tomu prečo využívajú prostriedky z poľskej menšiny a pripomenula, že poľské menšinové spolky prostriedky nedostávajú, pretože väčšina ide na goralské aktivity;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- zopakoval, že to schvaľuje komisia pre poľskú národnostnú menšinu;

Katarzyna Iwona Bielik, poľská národnostná menšina:

- sa opakovane dotazovala, čo tam v tom prípade robia goralské projekty;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- sa žiaľ k takto položenej otázke nevedel už viac vyjadriť;

Zoltán Kovács, Úrad splnomocnenca vlády pre národnostné menšiny:

- navrhol, aby VNMES pred ďalším svojím zasadnutím oficiálne vyzval Fond, aby sa na túto otázku pripravil a aby hodnotitelia vysvetlili, prečo považujú goralskú kultúru za poľskú.

Katarzyna Iwona Bielik, poľská národnostná menšina:

- dodala, že z poľskej strany sa Gorali identifikujú s poľskou kultúrou;

Rajko Salihbegovič, srbská národnostná menšina:

- vyjadril svoj názor v tom zmysle, že hoci je diskusia týkajúca sa Goralov zaujímavá, je na pôde VNMES zbytočná a otázka ohľadne toho, čo je národnostná menšina, čo je etnická skupina a pod. musí byť najskôr vyriešená na inom fóre;

Ondrej Pöss, podpredseda Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny:

- vo veci Goralov pripomenul, že táto otázka už bola adresovaná aj na Slovenskú akadémiu vied. Nie je mu známe, či SAV už k nejakému záveru dospela a predpokladá, že toto bude téma aj do budúcnosti;
- následne rozpravu k tomuto bodu programu ukončil a ukončil aj 51. zasadnutie výboru;

V Bratislave, 9. januára 2024

Zapísali: Mgr. Renáta Sándorová v.r., Mgr. Radka Kováčová v.r., ThDr. Lucia Pečovská, PhD. v.r.,
Úrad splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny

Overila: Mgr. Andrea Brunnerová, v.r.
tajomníčka Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny